

Τα ζεστά ροφήματα ήταν πάντα ευχαρίστως αποδεκτά από όλους. Τις πρωινές ώρες, οι άνδρες έφευγαν απ' το σπίτι για τις δουλειές τους, χωρίς να πιουν κάτι. Έτσι κάποιοι επαγγελματίες αναλάμβαναν να καλύψουν αυτή την ανάγκη είτε σε μικρά καταστήματα της Λαμίας, είτε ως πλανόδιοι επαγγελματίες. Εκτός από τα καφενεία, που σέρβιραν κυρίως καφέ ή τσάι, στη Λαμία υπήρχαν πολλά γαλακτοπωλεία (για ζεστό γάλα, κ.ά.), υπήρχαν και τρία σαλεπιστήδικα (για ζεστό σαλέπι).

Το σαλέπι (είναι τουρκική λέξη) προέρχεται από αποξηραμένους βολβούς διάφορων ορχοειδών φυτών. Αυτοί μετά γίνονται σκόνη, η οποία βράζεται με ζάχαρη ή μέλι και αρωματίζεται με πιπερόριζα (το ήλεε τώρα τζίντζερ). Έτσι παράγεται το ομώνυμο ποτό, που είναι θρεπτικό λόγω του αμύλου και της γόμας που περιέχει, καθώς και θερμαντικό λόγω της παχύρρευστης μορφής του και ως ζεστό ρόφημα. Φυσικά αυτό μπορούσαν να το φτιάξουν και στα σπίτια. Το αρωματίζαν, προσθέτοντας στο τέλος και κανέλλα.

Στην παλιά Λαμία, υπήρχαν τρία μικρά καταστήματα που έφτιαχναν σαλέπι. Αυτά ήταν: στην οδό Τρούμαν (σήμερα λέγεται οδός Κουνούπη), στην αρχή της οδού Καραϊσκάκη (διαμπερές με την πηλατεία Λαού) και στην οδό Καθύβα-Μπακογιάννη (δίπλα στο τότε ποτοποιείο Γ. Μπούτλια). Ο τελευταίος ιδιοκτήτης λεγόταν Μπουράντοβιτς. Όλοι αυτοί ήταν γκέγκηδες (από τη νότια Σερβία) ορθόδοξοι χριστιανοί και είχαν κάνει οικογένειες στη Λαμία. Σέρβιραν ζεστό σαλέπι, αλλά και ζεστό γάλα πρόβειο. Παράλληλα πουλούσαν και άλλα προϊόντα δικής τους παραγωγής, όπως γιαούρτι σε πήλινες τσανάκες, αλλά και χύμα. Επίσης χαλβά με σουσάμι (σουσαμένιο) ή με στραγάλια (στραγαλένιο), σαπουνέ χαλβά, λουκουμάδες με μέλι και το φθινόπωρο έφτιαχναν σουτζούκια με καρύδια και μουσταλευριά.

Γίνονταν όμως και πλανόδιοι. Πολύ πρωί, με άσπρη ποδιά και σκούφο, έφευγαν από τα μαγαζιά τους με έτοιμο το ζεστό σαλέπι. Είχαν ένα αστραφτερό χάλκινο σκεύος, με καπάκι στο επάνω μέρος του, ενώ στη βάση είχε κάρβουνα, που διατηρούσαν ζεστό το ρόφημα και έτοιμο για σερβίρισμα. Το

Λοιμοποιημένα επαγγέλματα

Σαλεπιτζήδες της παλιάς Λαμίας

Πλανόδιος σαλεπιτζής (από παλιά κάρτα)

Σκεύος πλανόδιου σαλεπιτζή

σκεύος αυτό έμοιαζε με αρχαία υδρία, με στόμιο στο πλάι και λαβή. Ο σαλεπιτζής το διαλαλούσε "σαλέπι ζεστό" ή "σαλέπι βράζει" με μακρόσυρτη δυνατή φωνή. Το σέρβιρε στον πελάτη σε μεταλλικό μικρό ποτήρι. Είχε μαζί του νερό και μετά έπιε το ποτήρι για νέα χρήση. Μαζί του είχε 4 τέτοια ποτήρια. Εκτός του κέντρου της Λαμίας, κάθε σαλεπιτζής πήγαινε και "στη δική του" συνοικία (απέφευγαν έτσι τον ανταγωνισμό).

Ένα καλό στέκι ήταν στην πλατεία Λαού, απ' όπου περνούσαν βιαστικοί εργάτες το πρωί. Στα γρήγορα έπιναν στο ζεστό σαλέπι κι έφευγαν. Οι Λαμιώτες έπιναν σαλέπι κυρίως στις νηστείες των Χριστουγέννων και της Λαμπρής. Ο χειμώνας ήταν η καλύτερη εποχή γι' αυτούς. Πάντως οι πλανόδιοι σαλεπιτζήδες δούλευαν από το Φθινόπωρο μέχρι και τη Μεγάλη Σαρακοστή.

Εκτός αυτού, οι ίδιοι πλανόδιοι, από τις 11 η ώρα γύριζαν την πόλη και τις συνοικίες πουλώντας χαλβά. Ήταν στον ταβλά (ξύλινο δίσκο με διάμετρο 1 μέτρο περίπου) επάνω στο κεφάλι τους. Τον άφηναν σε μικρό τρίποδο, ζύγιζαν το χαλβά με μικρή παλάντζα (φορητή ζυγαριά) και συνέχιζαν το περπάτημα στα στενά. Ο χαλβάς ήταν αναγκαίος στις νηστείες.

Οι γκέγκηδες της Λαμίας που έφτιαχναν σαλέπι, χαλβά και γιαούρτι σε τσανάκες με την Κατοχή και τα επόμενα χρόνια έφυγαν. Ήταν όλοι καλοί άνθρωποι, με καθαρά μαγαζιά και προϊόντα από αγνά υλικά. Ήταν ενταγμένοι τέλεια στη μικροκοινωνία της πόλης. Η ανάπτυξη των ζαχαροπλασθειών και οι νέες γαστρονομικές συνήθειες έδυσαν το επάγγελμα του σαλεπιτζή.

Γράφει ο
Κωνσταντίνος Αθαν. Μπαλωμένος
Φυσικός

Η εφημερίδα μας μετά από αίτημα των αναγνωστών της ανέλαβε με την βοήθεια ειδικών συνεργατών της, να απαντά με τη νέα στήλη που δημιουργήσε σε επίκαιρα ερωτήματα που αφορούν θέματα συντάξεων ασφαλισμένων σε όλα τα ταμεία κύριας και επικουρικής ασφάλισης. Οι αναγνώστες μας μπορούν να αποστέλλουν τα ερωτήματά τους στην ηλεκτρονική διεύθυνση: lamiaikos@gmail.com

Απαντούν οι δικηγόροι Αθηνών, εργατολόγοι - ειδικοί σε θέματα κοινωνικοασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού δικαίου Μουσελίμης Δημήτρης και Στούφη Ελένη. (www.e-syntaxi.gr τηλ. επικοινωνίας 2103632026 και 2103645912).

Απαντήσεις σε ερωτήματα αναγνωστών για συνταξιοδοτικά και κοινωνικοασφαλιστικά ζητήματα

ΕΡΩΤΗΣΗ 1η: Είμαι ασφαλισμένη στο ΤΕΒΕ ανελλιπώς και μέχρι 31/12/2015 έχω συνολικά 15 έτη και περίπου 7 μήνες. Γεννήθηκα τον 8/1950. Τι προβλέπεται για τη δική μου περίπτωση;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην περίπτωση σας μπορείτε να βγείτε σε σύνταξη με τις ελάχιστες χρονικές προϋποθέσεις που ισχύουν, ήτοι 15 έτη ασφάλισης σε ηλικία 67 ετών. Έχετε και μεν ήδη πάνω από 15 έτη ασφάλισης, ωστόσο γίνεστε 67 ετών τον 8/2017, οπότε και μπορείτε να αιτηθείτε συντάξεως, χωρίς να επηρεάζεστε από αυξήσεις ηλικιακών ορίων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2η: Είμαι γεννηθείσα τον Δεκέμβριο του 1957. Μέχρι 31/12/2011 έχω 10300 ημερομίσθια στην ασφάλιση του ΙΚΑ μαζί με 250 ημερομίσθια από εφεδρεία. Δεν έχω πηλασματικό χρόνο για να αναγνωρίσω παρά μόνο ανεργία για ένα έτος, το 2008. Συνεχίζω να εργάζομαι. Πότε μπορώ να βγω σε σύνταξη;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην περίπτωση σας για τη συμπλήρωση των 10500 ημερών ασφάλισης έως 31/12/2011 σας λείπουν 200 ημέρες ασφάλισης, τις οποίες μπορείτε να αναγνωρίσετε χωρίς κόστος εξαγοράς από την επιδοτούμενη ανεργία που λέτε ότι έχετε το 2008, εφόσον επιβεβαιωθεί από σχετική βεβαίωση του ΟΑΕΔ. Ο νόμος προβλέπει ότι εφόσον συμπληρώσετε τις 10500 μέχρι 31/12/2011 δικαιούστε σύνταξη με συνολικό χρόνο ασφάλισης 10800 ημερομίσθια σε ηλικία 58 ετών. Με την αναγνώριση έχετε τις 10500 ημέρες ασφάλισης και με συνυπολογισμό των ημερομισθίων από το 2011 έως και σήμερα υπερκαλύπτετε τις απαιτούμενες 10800 και καθώς έχετε συμπληρώσει το 58ο έτος της ηλικίας σας τον 12/2015, ήτοι μετά την ψήφιση του Ν. 4336/2015 επηρεάζεστε από την αύξηση των ηλικιακών ορίων και πλέον δικαιούστε σύνταξη σε ηλικία 58 ετών και 6 μηνών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3η: Έχω στην ασφάλιση του ΙΚΑ περίπου 5200 ημερομίσθια όλα οικοδομικά. Στο παρελθόν λάμβανα σύνταξης αναπηρίας, η οποία διεκόπη. Συνυπολογίζεται αυτός ο χρόνος ασφάλισης για τη σύνταξη; Έχω γεννηθεί τον 4/1956. Πότε θα βγω σε σύνταξη;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ο νόμος προβλέπει ότι εφόσον υπάρχουν 4500 ημερομίσθια όλα σε οικοδομικές εργασίες και εξ' αυτών 500 τα τελευταία 13 έτη από τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, μπορείτε να βγείτε σε σύνταξη σε ηλικία 60 ετών ως οικοδόμος. Ο χρόνος που ήσασταν συνταξιούχος λόγω αναπηρίας στο παρελθόν συνυπολογίζεται, προσμετράται κανονικά ως συντάξιμος. Παρόλο που έχετε συμπληρώσει το 60ο έτος τον 4/2016, δηλαδή μετά την ψήφιση του Ν. 4336/2015, ανήκετε στις εξαιρέσεις αυτού και δεν θίγεστε από την αύξηση των ηλικιακών ορίων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4η: Είμαι ασφαλισμένη στο ΙΚΑ και μέχρι 31/12/2012

Ο Δημήτρης Μουσελίμης

Η Ελένη Στούφη

έχω 4980 ημερομίσθια όλα βαρέα. Η ημερομηνία γέννησης μου είναι 11/1962. Πόσο επηρεάζομαι από τα νέα δεδομένα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην περίπτωση σας, αφού έχετε 4980 ημερομίσθια βαρέα έως 31/12/2012 σημαίνει ότι μέχρι 31/12/2011 και θεωρώντας ότι έχετε κάθε έτος 300 ημέρες ασφάλισης, έχετε 4680 ημερομίσθια, όπως μας λέτε όλα βαρέα. Συνεπώς έχετε τα απαιτούμενα από το νόμο ημερομίσθια για να συνταξιοδοτηθείτε σε ηλικία 56 ετών με έτος θεμελίωσης το 2011. Συμπληρώνετε την ηλικία αυτή το 2018, δηλαδή μετά την ψήφιση του Ν. 4336/2015, ωστόσο η συνταξιοδότηση με τις διατάξεις των βαρέων ανήκει στις σφαιρικές εξαιρέσεις από την αύξηση των ηλικιακών ορίων συνταξιοδότησης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5η: Είμαι γεννηθείσα τον 8/1963. Ασφαλιστικά πρώτη φορά τον 7/1993 και μέχρι 31/12/2015 έχω περίπου 6310 ημερομίσθια. Πότε προβλέπεται να συνταξιοδοτηθώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην περίπτωση σας από τη στιγμή που ασφαλιστήκατε πρώτη φορά τον 5/1993 είστε νέα ασφαλισμένη, γεγονός που σημαίνει ότι θα συνταξιοδοτηθείτε με 40 έτη ασφάλισης, ήτοι 12000 ημερομίσθια για πλήρη σύνταξη σε ηλικία 67 ετών και για μειωμένη σε ηλικία 62 ετών και με την πρόσθετη ειδική προϋπόθεση να υπάρχουν 750 ημερες ασφάλισης τουλάχιστον, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 6η: Έχω στην ασφάλιση του ΙΚΑ μέχρι σήμερα περί τα 5130 ημερομίσθια. Είμαι γεννημένη τον 10/1950. Συνταξιοδοτούμαι ήδη από τον ΟΑΕΕ. Δικαιούμαι δεύτερη σύνταξη από το ΙΚΑ και πότε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Σύμφωνα με τα στοιχεία που μας αναφέρετε, επειδή έχετε 5130 ημέρες εργασίας μέχρι σήμερα, εξετάζουμε τη δυνατότητα χορήγησης δεύτερης σύνταξης μειωμένης, καθώς ο νόμος προβλέπει ότι απαιτούνται τουλάχιστον 4800 ημερομίσθια και η ηλικία των 67 ετών. Εσείς έχετε ήδη τις απαιτούμενες ημέρες ασφάλισης αλλά ως γεννηθείσα τον 10/1950 θα πρέπει να περιμένετε μέχρι το 2017 που θα γίνετε 67 ετών, προκειμένου να αιτηθείτε δεύτερη σύνταξη μειωμένη κατά 50%. Επισημαίνουμε ότι για λήψη δεύτερης πλήρους σύνταξης απαιτούνται 6000 ημερομίσθια.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7η: Είμαι γεννημένος τον 6/1952 και είχα ασφάλιση πρώτα στο ΤΣΑ μετά στο ΤΑΕ και στο τέλος ΙΚΑ. Υπολογίζω ότι μέχρι 12/2015 έχω 10100 ημέρες ασφάλισης. Έχω 3 τέκνα, υπηρετώ στο στρατό 26 μήνες και έχω επιδοτηθεί από τον ΟΑΕΔ για

300 ημέρες ασφάλισης. Πότε μπορώ να βγω στη σύνταξη;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην περίπτωση σας εξετάζουμε τη θεμελίωση το 2011 με τις διατάξεις των 10.000. Εφόσον επικοληούσατε κάθε έτος 300 ημερομίσθια σημαίνει ότι μέχρι 31/12/2011 είχατε 8900 ημέρες εργασίας. Για τη συμπλήρωση των 10.000 υπολείπονται 1100 ημερομίσθια, τα οποία μπορείτε να συμπληρώσετε με αναγνώριση των 300 ημερών από την επιδοτούμενη ανεργία, χωρίς να καταβάτε εισφορές και τις υπολοίπες 800 ημέρες από τα τέκνα σας. Έχοντας πλέον συμπληρώσει τις 10.000 μέχρι 31/12/2011 μπορείτε να συνταξιοδοτηθείτε με πλήρη σύνταξη στην ηλικία των 63 ετών, όπως όριζε το προηγούμενο νομοθετικό πλαίσιο. Ως γεννηθείς τον 6/1952 έχετε συμπληρώσει την απαιτούμενη ηλικία τον 6/2015, δηλαδή πριν την ψήφιση του Ν. 4336/2015 και ως εκ τούτου δεν θίγεστε από την αύξηση των ηλικιακών ορίων που επιβλήθηκαν.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8η: Είμαι γεννημένη τον 10/1957 και έχω ασφάλιση ΙΚΑ μόνο. Εξακολουθώ και εργάζομαι και μέχρι 12/2015 έχω περί τα 8375 ημερομίσθια. Το δεύτερο τέκνο μου ενηλικιώθηκε το 2011. Μπορώ να βγω σε πλήρη σύνταξη ως μητέρα ανηλίκου ή επηρεάζομαι από τα νέα δεδομένα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Όπως μας αναφέρετε αφού μέχρι 12/2015 είχατε 8375 ημέρες ασφάλισης θεωρώντας ως δεδομένο ότι επικοληούσατε κάθε έτος 300 ημερομίσθια, μέχρι 31/12/2010 έχετε 6875 ημέρες ασφάλισης, ήτοι υπερκαλύπτονται τα 5500 ημερομίσθια που απαιτούνται και εφόσον το τέκνο σας ήταν ανήλικο το 2010 μπορείτε να βγάλετε πλήρη σύνταξη με έτος θεμελίωσης το 2010 σε ηλικία 55 ετών. Ως γεννηθείσα τον 10/1957, έχετε συμπληρώσει την ηλικία των 55 ετών σας ήδη από το 2012, δηλαδή πριν την ψήφιση του Ν. 4336/2015 και συνεπώς δεν επηρεάζεστε από την αύξηση των ηλικιακών ορίων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 9η: Έχω γεννηθεί τον 9/1958 και είμαι ασφαλισμένη στο ΤΣΜΕΔΕ. Υπολογίζω ότι μέχρι 31/12/2012 συμπληρώνω την 35ετία με πραγματική απασχόληση. Πηλασματικό χρόνο μπορώ να αναγνωρίσω μόνο από τις σπουδές μου. Εξακολουθώ και εργάζομαι. Τι προβλέπεται για τη δική μου περίπτωση;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Mas αναφέρετε ότι έχετε 35 έτη μέχρι 31/12/2012, με το προηγούμενο νομοθετικό πλαίσιο προβλεπόταν ότι μπορούσατε να βγείτε σε σύνταξη με συνολικό χρόνο ασφάλισης 37 ετών σε ηλικία 59 ετών. Έχοντας λοιπόν ήδη συμπληρώσει την 35ετία το 2012 και με συνυπολογισμό της ασφάλισης σας τα έτη 2013, 2014, 2015 και 2016 υπερκαλύπτετε και τα 37 έτη ασφάλισης συνολικά. Ως γεννηθείσα τον 9/1958 γίνεστε 59 τον 9/2017 και συνεπώς, επηρεαζόμενη από την αύξηση των ηλικιακών ορίων του Ν. 4336/2015, θα μπορούσατε να αιτηθείτε συντάξεως σε ηλικία 60 ετών και 2 μηνών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10η: Είμαι γεννηθείσα τον 6/1963 και έχω ασφάλιση στο ΤΕΒΕ συνεχώς. Ο σύζυγος μου είναι ανάπηρος με ποσοστό αναπηρίας 85%. Έχω υπολογίσει ότι μέχρι τον 12/2015 έχω περίπου 25 έτη και 8 μήνες ασφάλισης. Μπορώ να αιτηθώ σύνταξης άμεσα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην περίπτωση συνταξιοδότηση ως σύζυγος αναπήρου πέραν των ειδικών προϋποθέσεων που προβλέπει το άρθρο 37 του Ν. 3996/2011, σωρευτικά πρέπει επιπλέον να εξετάσετε πότε έχετε συμπληρώσει την 25ετία. Σύμφωνα με όσα μας λέτε, μέχρι 31/12/2015 έχετε περίπου 25 έτη και 8 μήνες. Εφόσον λοιπόν, διαπιστωθεί ότι έως 18/8/2015, οπότε και ψηφίστηκε ο Ν. 4336/2015, είχατε τα 25 έτη ασφάλισης, τότε υπάγεστε σε αυτούς που μπορούν ως σύζυγοι αναπήρου συζύγου να αιτηθούν συντάξεως άμεσα χωρίς όριο ηλικίας.